

Isabel Allende

De som der dagen

Zesde druk

Vertaald uit het Spaans door Rikkie Degenaar

Eerste druk april 2008

Zesde druk juli 2013

Omslagontwerp Karin van der Meer

Omslagillustratie © Gabriela Hasburn/Redux/Hollandse Hoogte

Oorspronkelijke titel *La suma de los días*

© 2007 Isabel Allende

© 2008 Nederlandse vertaling Rikkie Degenaar en

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv

Nieuwezijds Voorburgwal 330 · 1012 RW Amsterdam

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2537 8

*Voor de leden van mijn kleine clan,
die me toestemming hebben gegeven
hun levensverhaal te vertellen.*

De grillige muze van de dageraad

Aan drama in mijn leven geen gebrek. Ik beschik over meer dan genoeg spectaculair materiaal, maar toch ben ik op 7 januari altijd gespannen. De afgelopen nacht kon ik niet slapen, we werden geteisterd door de storm. Op het hoogtepunt van de bijbelse zondvloed van de laatste weken gierde de wind door de eiken en ranselde hij de ramen van het huis. Een aantal wijken in onze *county* liep onder water, de brandweer kwam handen te kort om een catastrofe van dit formaat het hoofd te bieden en de mensen gingen de straat op, tot hun middel in het water, om te redden wat er te redden viel. Meubels dreven door de hoofdstraten en hier en daar zat een verward huisdier op het dak van een verdronken auto op zijn baas te wachten, terwijl journalisten vanuit helikopters de beelden probeerden op te vangen van deze Californische winter, die in Louisiana wel een orkaan leek. In sommige wijken kon een paar dagen niet gereden worden, en toen het eindelijk opklaarde en de omvang van de ramp bleek, werden er ploegen Zuid-Amerikaanse immigranten naar het gebied gebracht om met de hand het water weg te pompen en het puin op te ruimen. Ons huis, dat op de top van een heuvel staat, wordt direct getroffen door de gesel van de wind die de palmen doet buigen en hier en daar de meest hovaardige bomen uit rukt – die welke hun hoofd niet buigen –, maar het blijft gespaard voor het water. Van tijd tot tijd, op het hoogtepunt van de storm, worden grillige golven opgestuwd, die de enige toegangsweg onder water zetten; en dan, gevangen, kijken we neer op het ongebruikelijke spektakel van de woedende baai.

Ik hou van het gedwongen isolement van de winter. Ik woon in Marin County, ten noorden van San Francisco, aan de oostelijke oever van de enorme baai, twintig minuten van de Golden Gate Bridge, tussen heuvels die 's zomers van goud zijn en

in de winter van smaragd. Op een heldere dag kunnen we in de verte nóg twee bruggen zien, het wazige profiel van de havens van Oakland en San Francisco, de zware vrachtschepen, meeuwen als witte zakdoeken, en honderden zeilboten. In mei verschijnen een paar helden met bontgekleurde vliegers, die razendsnel over het water scheren en de rust van de Aziatische grootvaders verstoren die 's middags vissen op de rotsen. Vanaf de Grote Oceaan is de nauwe toegang tot de baai, die zich voorzichtig aftekent in de mist, niet te zien, de zeelieden van weleer voeren er dan ook voorbij zonder een idee te hebben van de verborgen pracht daar iets verder landinwaarts. Tegenwoordig wordt die ingang be kroond door de schitterende Golden Gate Bridge, met zijn trotse rode torens. Water, hemel, heuvels en bossen; dat is mijn landschap.

Het was niet die apocalyptische storm die me gisternacht uit mijn slaap hield, noch het gehamer van de hagel op de dakpannen, maar de beklemmende zekerheid dat het onherroepelijk 8 januari zou worden. Al vijftientig jaar lang begin ik op deze datum met schrijven aan een nieuw boek, meer uit bijgeloof dan uit plichtsbesef: ik ben bang dat als ik op een andere dag begin, het boek een mislukking wordt, en dat ik, als ik een achteste januari voorbij laat gaan zonder te schrijven, er de rest van het jaar niet meer toe in staat zal zijn. Januari komt na een aantal maanden van niet schrijven waarin mijn leven naar buiten is gericht en ik in de woelige wereld verkeer; maanden waarin ik reis, mijn boeken promoot en lezingen geef, omringd ben door mensen en te veel praat. Lawaai en nog meer lawaai. Boven alles vrees ik dat ik dan doof ben geworden en de stilte niet meer kan horen. Zonder stilte ben ik verloren.

Ik ben een paar keer met verschillende smoezen opgestaan om door de kamers te dwalen, gehuld in Willies oude kasjmier trui die ik zo vaak heb gedragen dat hij een tweede huid is geworden, soms met een beker warme chocolademelk in mijn handen, malend en piekerend over wat ik binnen enkele uren zou gaan schrijven, tot de kou me terug naar bed dwong, waar Willie godzijdank lag te snurken. Dicht tegen zijn naakte rug aan verstopte ik dan

mijn ijskoude voeten tussen zijn lange, sterke benen, en snoof zijn verrassende jongemannenlucht op, die niet is veranderd met het verstrijken van de jaren. Hij wordt nooit wakker als ik me tegen hem aan druk, alleen als ik me van hem losmaak; hij is gewend aan mijn lichaam, aan mijn slapeloosheid en mijn nachtmerries.

Ik kan 's nachts rondspoken wat ik wil, ook Olivia, die op een bank aan ons voeteneind slaapt, wordt niet wakker. Niets kan de slaap van deze stomme hond verstoren, de knaagdieren niet die soms uit hun holen tevoorschijn komen, noch de smerige stank van parende stinkdieren, of de geesten die in het donker fluisteren. Als een met een bijl bewapende gek ons overviel, zou zij de laatste zijn die het merkte. Toen we haar kregen was het een armetierig mormel uit het asiel, dat met een gebroken poot en kapotte ribben op een vuilnisbelt was gevonden. De eerste maand heeft ze zich bibberend tussen mijn schoenen in de kast verstopt gehouden, maar langzaam maar zeker herstelde ze zich van de doorstane mishandelingen en kwam ze met hangende oortjes en de staart tussen de poten tevoorschijn. Toen kwamen we erachter dat ze niet deugde als waakhond: ze slaapt heel diep.

Eindelijk nam de woede van de storm af en ik douchte me bij het eerste licht dat door het raam viel en kleedde me aan, terwijl Willie als een slaperige sjeik in zijn badjas naar de keuken ging. De geur van versgemalen koffie kwam tot me als een liefkozing: aromatherapie. Dit soort dagelijkse routine verenigt ons meer dan het rumoer van de hartstocht; als we niet bij elkaar zijn is het deze discrete dans die we het meest missen. We hebben het nodig de ander aanwezig te voelen in die ongrijpbare ruimte die alleen van ons is. Een koude dageraad, koffie met ge-roosterd brood, tijd om te schrijven, een hond die kwispelt, en mijn geliefde; het leven kan niet beter zijn. Vervolgens omhelsde Willie me ten afscheid, want ik ging weg voor een lange reis. 'Veel geluk,' fluisterde hij, zoals hij ieder jaar doet op deze dag, en ik vertrok, met mijn jas aan en een paraplu boven mijn hoofd. Ik daalde zes treden af, kwam langs het zwembad, liep door zeventien meter tuin en arriveerde in mijn schrijfhuisje, mijn hutje. En daar ben ik nu.

Ik had nog maar net de kaars aangestoken die me tijdens het schrijven altijd bijlicht, of Carmen Balcells, mijn literair agente, belde me op vanuit Santa Fe de Segarra, het dorpje met de gekke geiten, vlak bij Barcelona, waar ze is geboren. Ze is van plan om daar een rustige oude dag door te brengen, maar omdat ze te veel energie heeft, koopt ze het dorp huis voor huis op.

‘Laat me de eerste zin horen,’ eiste deze petemoei.

Ik legde haar voor de zoveelste keer uit dat er tussen California en Spanje een tijdsverschil van negen uur is. Nog geen sprake van een eerste zin.

‘Schrijf je memoires, Isabel.’

‘Die heb ik al geschreven, weet je dat niet meer?’

‘Dat was dertien jaar geleden.’

‘Mijn familieleden vinden het niet prettig om tentoongesteld te worden, Carmen.’

‘Maak jij je daar nu maar niet druk om. Stuur me een tekst van zo’n twee-, driehonderd pagina’s en ik zorg voor de rest. En als je moet kiezen tussen een verhaal vertellen of je familieleden ontzien, kiest iedere auteur voor het eerste.’

‘Weet je dat zeker?’

‘Volkomen zeker.’

DEEL EEN

Duistere wateren

De tweede decemberweek van 1992, toen het nog maar net droog was, gingen we met de hele familie op pad om je as te verspreiden, Paula, de aanwijzingen opvolgend die je had achtergelaten in een brief, geschreven lang voordat je ziek werd. Meteen nadat we hadden laten weten wat er was gebeurd, was Ernesto uit New Jersey gekomen, en je vader uit Chili. Je lag op je bed, gewikkeld in een wit laken, en ze waren nog op tijd om afscheid van je te nemen voordat je werd gecremeerd. Daarna kwamen we bijeen in een kerk om een mis te vieren en samen te huilen. Je vader moest terug naar Chili maar wachtte tot het weer opknapte, en toen er twee dagen later eindelijk een schuchter zonnetje doorbrak, vertrokken we met de hele familie in drie auto's naar een bos. Je vader ging voorop, hij leidde ons. Hij kent deze streek niet maar had de dagen daarvoor de omgeving verkend, op zoek naar de beste plek, de plek die je zelf zou hebben gekozen. Er is veel om uit te kiezen, de natuur is hier gul, maar heel toevallig – een van die toevalligheden die inmiddels al gewoon zijn in alles wat met jou te maken heeft, mijn kind – bracht hij ons regelrecht naar het bos waar ik zelf vaak ging wandelen toen je ziek was, om mijn woede en pijn te verzachten, hetzelfde bos waar Willie me mee naartoe nam voor een picknick toen we elkaar net hadden leren kennen, het bos waar jij en Ernesto hand in hand liepen als jullie ons in California kwamen opzoeken. Je vader reed het park binnen, vervolgde de weg nog een stukje, parkeerde de wagen en gebaarde ons hem te volgen. Hij leidde ons precies naar de plek die ik zelf ook zou hebben gekozen, want ik was daar vaak geweest om voor je te bidden: een beekje waar hoge sequoia's omheen staan, met kruinen die de koepel van een groene kathedraal vormen. Er hing een ijle mist die de omtrekken van de werkelijkheid deed vervagen; het licht drong

nauwelijks tussen de bomen door, maar de bladeren glansden, nat van de winter. Van de aarde steeg een intense geur van humus en dille op. We gingen om een klein poeltje staan, omzoomd door stenen en gevallen boomstammen. Ernesto, ernstig en bleek, maar zonder tranen want die had hij allemaal al vergoten, droeg de keramieken urn met jouw as. Ik had er wat van apart gehouden in een porseleinen potje om voor altijd op mijn altaar te bewaren. Je broer Nico droeg Alejandro, en je schoonzusje Celia hield Andrea, die nog een baby was, in shawls gewikkeld tegen haar borst gedrukt. Ikzelf had een bos rozen bij me die ik een voor een in het water wierp. Daarna namen we allemaal, ook Alejandro van drie, een handje as uit de urn en lieten het in het water vallen. Heel even bleef er wat as tussen de rozen drijven, maar het grootste gedeelte zakte meteen naar de bodem, als wit strooizand.

‘Wat is dat?’ vroeg Alejandro.

‘Je tante Paula,’ antwoordde mijn moeder snikkend.

‘Het lijkt niet op haar,’ antwoordde hij verward.

Ik zal beginnen met te vertellen hoe het ons is vergaan sinds 1993, toen je niet meer bij ons was, en daarbij beperk ik me tot onze familie, want dat is wat je interesseert. Ik zal twee van Willies kinderen moeten weglaten: Lindsay, die ik nauwelijks ken – ik heb hem maar een keer of tien ontmoet en we zijn nooit verder gekomen dan het uitwisselen van de meest essentiële beleefdheden –, en Scott, omdat die niet op deze bladzijden wil figuren. Jij was altijd dol op dat eenzelvige, magere jongetje met zijn dikke brillenglazen en dat piekhaar. Tegenwoordig is hij een man van achtentwintig die op Willie lijkt en weer Harleigh heet; toen hij vijf was noemde hij zich Scott omdat hij dat een leukere naam vond, die hij lang heeft gebruikt, tot hij in de puberteit weer voor Harleigh koos.

De eerste die in mijn gedachten en mijn hart opkomt, is Jennifer, Willies enige dochter, die aan het begin van dat jaar net voor de derde keer uit het ziekenhuis was ontsnapt waar ze was opgenomen voor de zoveelste infectie, een van de vele die ze in

haar korte leven al had opgelopen. De politie nam niet de moeite om haar te zoeken, er waren te veel gevallen zoals zij, en die keer maakten Willies contacten met justitie ook niets uit. De arts, een lange, beschaafde Filippijn, had haar door zijn enorme vasthoudendheid weten te redden toen ze brandend van de koorts het ziekenhuis was binnengekomen; hij kende haar al van eerdere keren. Hij vertelde Willie dat hij zijn dochter snel moest zien te vinden, anders zou ze doodgaan. Om gered te kunnen worden diende ze een aantal weken enorme doses antibiotica toegediend te krijgen, zei hij, want een terugval moest voorkomen worden, die zou fataal zijn. We bevonden ons in een ruimte met gele wanden, plastic stoelen, en aidsposters en afbeeldingen van mammografieën aan de muur, vol patiënten die op hun beurt wachtten om zo snel mogelijk behandeld te worden. De dokter zette zijn bril met ronde glazen en een stalen montuur af en maakte hem schoon met een papieren zakdoekje, terwijl hij onze vragen bedachtzaam beantwoordde. Hij voelde geen sympathie voor Willie, noch voor mij, die hij misschien aanzag voor Jennifers moeder. In zijn ogen waren wij schuldig, wij hadden haar verwaarloosd en nu kwamen we bij hem krokodillentranen huilen, veel te laat. Hij weigerde ons details te geven want dat was vertrouwelijke informatie, maar uit zijn woorden kon Willie afleiden dat haar botten in broze stokjes waren veranderd, dat ze talloze infecties had en dat haar hart op het punt stond het op te geven. Al negen jaar lang was Jennifer bezig met haar dans met de dood.

We hadden haar de weken daarvoor in het ziekenhuis gezien, toen ze met haar polsen aan haar bed lag vastgebonden, zodat ze in haar koortselirium haar katheters niet los kon trekken. Ze was verslaafd aan haast alle mogelijke drugs, van nicotine tot heroïne; ik heb geen idee hoe haar lichaam zo veel misbruik had weten te weerstaan. Omdat ze het niet voor elkaar kregen ook maar één gezonde ader te vinden om de medicijnen in te injecteren, besloten ze een katheter in te brengen in een borstader. Na een week werd Jennifer ontslagen van de intensive care en brachten ze haar over naar een kamer met drie bedden, die ze

met andere patiëntes deelde, waar ze niet langer lag vastgebonden en niet meer zo streng in de gaten werd gehouden als daarvoor. Daar zocht ik haar dagelijks op en bracht voor haar mee waar ze om vroeg, parfum, nachthemden, muziek – maar alles verdween. Ik veronderstel dat haar trawanten haar buiten de bezoeken om van drugs kwamen voorzien, die zij dan bij gebrek aan geld met mijn cadeautjes betaalde. Als onderdeel van de behandeling, om haar te helpen bij het afkicken, kreeg ze methadon toegediend, maar ze stopte alles wat haar leveranciers naar binnen smokkelden in het infuus. Een paar keer moest ik haar wassen. Ze had gezwollen enkels en voeten, haar lichaam zat onder de bloeduitstorting en de plekken van geïnfecteerde naalden, overal zaten littekens en ze had een piratenstreep op haar rug. 'Een messteek,' verklaarde ze laconiek.

Willies dochter was een blond meisje met grote ogen, net zo blauw als die van haar vader, maar er waren weinig foto's bewaard gebleven van haar als kind en niemand die zich nog herinnerde hoe ze was geweest: de beste leerling van de klas, gehoorzaam en netjes. Ze leek etherisch. Ik leerde haar in 1988 kennen, toen ik net naar California was verhuisd om bij Willie te gaan wonen, toen ze nog mooi was, hoewel ze al een ontwijkende blik in haar ogen had en er een waas van leugenachtigheid om haar heen hing die haar omvatte als een donkere halo.

Helemaal vol van die nieuwe liefde met Willie was ik niet eens verbaasd toen hij me op een winterse zondag meenam naar een gevangenis, aan de oostkant van de Baai van San Francisco. We moesten lang wachten op een ongestoorde binnenplaats, in de rij met andere bezoekers, over het algemeen zwarten en Latijns-Amerikanen, tot de hekken opengingen en ze ons binnenlieten in een naargeestig gebouw. Ze scheidden de paar mannen van de vele vrouwen en kinderen. Ik weet niet hoe het Willie verging, maar bij mij nam een geïnformeerde matrone mijn tas in beslag, duwde me door een gordijn, en voelde met haar handen op plekken waar niemand dat zou hebben gedurfd, ruwer dan nodig was, misschien omdat mijn accent me verdacht maakte. Gelukkig had een boerin uit El Salvador, die net als ik iemand

kwam bezoeken, me in de rij al gewaarschuwd geen stennis te schoppen, want dat zou de boel alleen maar erger maken. Eindelijk troffen Willie en ik elkaar weer in een soort trailer die speciaal was ingericht voor het gevangenisbezoek, een lange, smalle ruimte, in tweeën gedeeld met kippengaas, waar Jennifer achter zat. Ze verbleef al een paar maanden in de gevangenis: ze was schoon en goed gevoed en zag eruit als een schoolmeisje op zondag, in schril contrast met het rauwe uiterlijk van de andere gevangenen. Ze ontving haar vader met een onverdraaglijke triestheid. De jaren daarna merkte ik dat ze altijd huilde in Wil-
lies gezelschap, uit schaamte of uit wrok, ik weet het niet. Wil-
lie stelde me kort voor als 'een vriendin' – hoewel we toch al enige tijd samenwoonden – en ging met zijn armen over elkaar en zijn blik op de grond gericht voor het kippengaas staan. Ik observeerde hen van dichtbij en ving tussen het gemurmel van alle andere stemmen flarden op van hun gesprek.

'Waarom dit keer?'

'Dat weet je al, waarom vraag je het dan? Haal me hier weg, papa.'

'Dat kan ik niet.'

'Maar je bent toch advocaat?'

'De laatste keer heb ik je gewaarschuwd dat ik je niet nog eens zou helpen. Als je voor dit leven hebt gekozen, zul je de consequenties moeten nemen.'

Ze veegde haar tranen af met haar mouw, maar ze bleven langs haar wangen stromen terwijl ze naar haar broers en naar haar moeder vroeg. Vlak daarna namen ze afscheid en werd zij weggeleid door dezelfde geüniformeerde vrouw die mijn tas had gecontroleerd. Ze had toen nog een sprankje onschuld, maar zes jaar later, toen ze ontsnapte aan de zorgen van de Filippijnse arts in het ziekenhuis, was er al niets meer over van het meisje dat ik in die gevangenis had leren kennen. Op haar zesentwintigste zag ze er uit als een vrouw van zestig.

Toen we buiten kwamen regende het en Willie en ik renden kletsnat de twee huizenblokken langs die ons scheidde van de parkeerplaats waar we de auto hadden neergezet. Ik vroeg hem

waarom hij zijn dochter zo vreselijk kil behandelde, waarom hij haar niet naar een afkickcentrum stuurde in plaats van haar achter de tralies te laten zitten.

‘Omdat het veiliger is,’ antwoordde hij.

‘Kun je niets doen? Er moet toch een behandeling bestaan!’

‘Het is zinloos, ze heeft nog nooit hulp willen accepteren, en ik kan haar niet meer dwingen, ze is meerderjarig.’

‘Als het mijn dochter was, zou ik hemel en aarde bewegen om haar te redden!’

‘Het is jouw dochter niet,’ zei hij met een soort ingehouden verbittering.

In die tijd hing er een jonge gelovige om Jennifer heen, zo iemand die door de boodschap van Jezus van de alcohol af is geraakt en zich nu met hetzelfde fanatisme aan de godsdienst wijdt als voorheen aan de fles. We hebben hem een paar keer in de gevangenis ontmoet, op bezoekdagen, steevast met de bijbel in zijn hand en de beate glimlach van de uitverkorenen Gods op zijn gezicht. Hij groette ons met het medelijden dat zo iemand bewaart voor mensen die in de nevelen van het kwaad leven, wat Willie gek van woede maakte, maar op mij het beoogde effect sorteerde: ik schaamde me. Ik heb maar heel weinig nodig om me schuldig te voelen. Soms nam hij me apart om op me in te praten en terwijl hij uit het Nieuwe Testament citeerde – ‘Jezus zei tegen degenen die de overspelige vrouw wilden stenigen: “Wie van u zonder zonden is, laat die het eerst een steen naar haar werpen.”’ – keek ik gefascineerd naar zijn slechte gebit en probeerde ik de rondvliegende speekselspetters te ontwijken. Ik heb geen idee hoe oud hij was. Als hij zijn mond hield leek hij heel jong, door zijn krekkelgezicht en zijn sproeten, maar die indruk vervloog zodra hij het met zijn schelle stem en brede gebaren op een preken zette. Aanvankelijk wilde hij Jennifer inlijven in de rijen der rechtvaardigden door haar te overtuigen van de logica van zijn geloof, maar daar was ze niet vatbaar voor. Vervolgens probeerde hij het met kleine cadeautjes, die meer resultaat opleverden: voor een handjevol sigaretten liet ze zich zijn evangelische preken een tijdje aanleunen. Toen Jennifer in vrijheid werd

gesteld, stond hij haar bij de poort op te wachten, met een schoon overhemd aan en besprenkeld met parfum. Hij placht ons diep in de nacht op te bellen om ons te vertellen hoe het met zijn beschermeling ging en Willie te sommeren berouw over zijn zonden te tonen en de Heer in zijn hart toe te laten, want dan zou hij het doopsel der uitverkorenen kunnen ontvangen en zich met zijn dochter verenigen onder de bescherming van de goddelijke liefde. Hij had geen idee wie hij voor zich had: Willie is de zoon van een extravagante prediker en is opgegroeid in een tent waar zijn vader, met een dikke tamme slang om zijn lichaam gewikkeld, zijn zelfverzonnen godsdienst oplegde aan de gelovigen; vandaar dat hij gillend wegloopt zodra iets maar riekt naar een preek.

De evangelisator was bezeten van Jennifer, door haar verblind als een mot rond een lamp. Hij werd heen en weer geslingerd tussen zijn geloofsijver en zijn vleselijke lusten, tussen zijn wens de ziel van die Maria Magdalena te redden en zich in haar lichaam te verlustigen, dat enigszins afgeleefd maar nog steeds opwindend was, zoals hij ons met zo veel openhartigheid bekende dat we niet eens de draak met hem konden steken. 'Maar aan het delirium van de onkuisheid zal ik ontkomen, want ik trouw met haar,' verzekerde hij ons met die merkwaardige woordkeuze van hem, en vervolgens stak hij een heel betoog af over kuisheid en huwelijk dat ons verbijsterd achterliet. 'Die vent is gek of homoseksueel,' luidde Willies commentaar, maar toch klampte hij zich vast aan het idee van dat huwelijk, omdat die goedbedoelende idioot zijn dochter misschien kon redden. Maar toen Jennifers aanbidders voor haar neerknielde en haar ten huwelijk vroeg, lachte ze hem schaterend uit. De prediker vond de dood in een havenkroeg, waar hij op een avond bruut in elkaar werd geslagen toen hij daar de vreedzame boodschap van Jezus wilde verspreiden onder zeelieden en stuwadoors die niet in de stemming waren voor het christendom. We werden niet langer in het holst van de nacht gewekt met zijn messiaanse toespraken.

Toen ze klein was kroop Jennifer altijd weg in hoekjes, zich verstoppend, terwijl haar twee jaar oudere broertje Lindsay alle

aandacht van de volwassenen naar zich toe trok. Niemand die hem aankon. Ze was een goedgemanierd meisje, raadselachtig, met een voor haar leeftijd te volwassen gevoel van humor. Ze kon om zichzelf lachen met een heldere, aanstekelijke schaterlach. Niemand had er ook maar enig idee van dat ze 's nachts door een raam wegglipte, tot ze op vele kilometers van huis werd gearresteerd in een van de meest louche wijken van San Francisco, waar zelfs de politie nauwelijks durfde te komen. Ze was vijftien jaar. Haar ouders waren een paar jaar eerder gescheiden; ze gingen beiden op in hun eigen wereld en waren zich wellicht niet bewust van de ernst van het probleem. Op het eerste gezicht herkende Willie het meisje niet dat daar op het politiebureau rillend in een cel lag, zwaar opgemaakt, niet in staat op haar benen te staan of een woord uit te brengen. Uren later, veilig in haar eigen bed en iets helderder van geest, beloofde Jennifer haar vader haar leven te beteren en nooit meer zo iets stoms te doen. Hij geloofde haar. Alle jonge mensen struikelen en vallen wel eens; hij was zelf als kind ook in aanraking met justitie gekomen. Dat was op zijn dertiende, in Los Angeles, en zijn zonden hadden bestaan uit ijsjes pikken en marihuana roken met de Mexicaanse straatschoffies uit zijn wijk. Op zijn veertiende, toen hij zich realiseerde dat als hij zichzelf niet aanpakte, er niets van hem terecht zou komen omdat er niemand was die hem kon helpen, had hij afstand genomen van de straatbendes en besloot hij zijn school af te maken, een baantje te nemen om een universitaire opleiding te kunnen betalen, en advocaat te worden.

Nadat Jennifer was ontsnapt uit het ziekenhuis en aan de goede zorgen van de Filippijnse arts, wist ze te overleven, want ondanks haar ogenschijnlijke teerheid was ze ijzersterk. We hoorden een hele tijd niets van haar. In die winter bereikte ons nog wel het vage bericht dat ze zwanger zou zijn, maar dat verwierpen we als onmogelijk; ze had ons zelf verteld dat ze geen kinderen kon krijgen, ze had haar lichaam te zeer misbruikt. Drie maanden later kwam ze naar Willies kantoor om hem om geld te vragen, iets wat ze zelden deed; ze knapte haar zaken liever alleen op, want dan hoefde ze niemand tekst en uitleg te geven.

Haar ogen schoten wanhopig alle kanten op, zoekend naar iets wat ze niet kon vinden, haar handen beefden maar haar stem klonk vast.

‘Ik ben zwanger,’ kondigde ze haar vader aan.

‘Maar dat kan toch niet!’ riep Willie uit.

‘Dat dacht ik ook, maar kijk...’ Ze knoopte het mannenhemd dat tot op haar knieën hing open en liet een bobbel ter grootte van een grapefruit zien. Het was een meisje en ze zou in de zomer ter wereld komen. Ik noem haar Sabrina. Dat heb ik altijd een mooie naam gevonden.